

TÜRKİYE’DE MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİNE YÖNELME NEDENLERİ**Cansevil TEBİŞ*****ÖZET**

Günümüzde daha popüler bir yer edinen müzik öğretmenliği giderek bireylerin kendilerini daha iyi ifade edebildikleri bir alan olmaktadır. Müzik öğretmenliği anabilim dallarının öğrenci kaynağı olarak kabul edilen Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri’nin de mesleğe yönelmede etkin rolleri olduğu düşünülmektedir.

Araştırma 2005-2006 eğitim öğretim yılında müzik öğretmenliği anabilim dallarında okumakta olan öğrencilerin mesleğe yönelme nedenlerini belirlemek amacıyla yapılmıştır. 22 Anabilim dalına ulaşılan araştırmada 498 öğrenciye anket uygulanmış ve elde edilen veriler ışığında müzik öğretmenliğine yönelmek isteyen öğrencilere öneriler getirilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Müzik, Öğretmen, Yönelme

THE REASONS FOR DIRECTIONS TOWARDS MUSIC TEACHER POSITIONS IN TURKEY**ABSTRACT**

The position as a music teacher which becomes increasingly popular nowadays has become a field where individuals can better express themselves. It is also thought that the Anatolian Fine Arts high schools, accepted as the source of music teacher education departments, have a role in the directions to this profession.

The research has been carried out in the 2005-2006 academic year in order to identify the reasons as to why the students at the music teacher education department have chosen this profession. A total of 22 departments were included in the study and a questionnaire was administered to a total of 498 students and as a result of the data analysis suggestions are made to those students who wish to choose the profession as music teachers.

Keywords: Music, Teacher, Direction

* Yrd. Doç. Dr. Mehmet Akif Ersoy Üniv. Eğitim Fakültesi Öğretim Üyesi

1. GİRİŞ

1.1 Türkiye’de Müzik Öğretmeni Yetiştirme Tarihine Kısa Bir Bakış

Osmanlı İmparatorluğu döneminde Medrese’lerde ve 1455’lerde kurulan Enderun Mekteplerinde başlayan öğretmen yetiştirme yaklaşımı “16 Mart 1848’de “Darülmualimin-i Rüşdi”nin açılmasıyla”(Kaya, 1984) kurumsallaşma ve modern bir eğitim anlayışı çizgisine ulaşmada önemli bir yola girmiştir. Takip eden yıllarda açılan çeşitli kurumlardan sonra Cumhuriyet dönemiyle birlikte bu kurumlar öğretmen okullarına dönüşmüştür. Bu değişim sırasında müzisyen ve müzik eğitimcisi yetiştirmeye dönük önemli devrimler gerçekleştirilmiş ve bu bağlamda 1924’te Türkiye Cumhuriyeti’nin ilk müzik kurumu olan Musiki Muallim Mektebi açılmıştır. Müzisyen ve müzik eğitimcisi yetiştirme tarihi açısından bakılacak olursa müzik eğitiminin varlığına “13.YY’da medreseler döneminde varolan Tabihane’lerde” (Say, 1998) rastlamak mümkündür. Tabihane’lerin yerini giderek 16.YY’da mehterhaneler almıştır. Öğretmen yetiştirme süreci içinde yer alan Enderun mekteplerinde de müzik eğitiminin varlığı izlenmektedir. II. Mahmut’un 1826’da mehterhaneleri kaldırarak Muzika-i Hümayun’u kurdurmasıyla askeri bando müziğinin temelleri atılmıştır. Yurtdışından getirtilen Donizetti Paşa, Guatelli Paşa, d’Aranda Paşa ve Mr. Manguel gibi önemli şeflerle Cumhuriyet dönemine kadar geçen süreçte hem bandoculuk gelişmiş hem de çeşitli müzisyenler yetiştirilmiştir. Müzik adamı yetiştirmede önemli bir boşluğu dolduran bu kurumun yanında “müzik dersinin 1869 tarihli Eğitim Genel Tüzüğü’ne göre kız ortaokulları ve kız öğretmen okulu öğrencilerine de” (Uçan, 1996) uygulandığı bilinmektedir.

Çağdaş anlamda müzik öğretmeni yetiştirme işine ilk defa 1924’te Ankara’da kurulan Musiki Muallim Mektebi’nde başladığını söylemek mümkündür (Say, 2001). Kuruluş dönemlerinde bu kurumun yapılanması ve gelişmesi için yurtdışından gelen uzmanlardan yararlanma yoluna gidilmiştir. Bu isimler arasında Prof. Paul Hindemith ve Prof. Eduard Zuckmayer sayılabilir. Kurum zaman içerisinde öğretmen okuluna dönüşmüş, giderek Gazi Eğitim Enstitüsüne bağlanmış ve son devrelerde 1982 YÖK yasasıyla Eğitim Fakülteleri içinde yer almıştır.

Yukarıda açıklanmaya çalışılan Osmanlı döneminden başlayarak Cumhuriyet dönemi ve günümüze kadar geçen süreçte müzik öğretmenliğinin değişimi ve gelişimi içerisinde müzik öğretmenliğe yönelme konusu önemli bir yer tutmaktadır. Bu bağlamda çalışmanın ana problemini müzik öğretmenliğine yönelmede etkili olan nedenler oluşturmaktadır.

2. YÖNTEM

Araştırmada evreni 2005–2006 eğitim-öğretim yılında Eğitim Fakülteleri Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında okumakta olan 1. sınıf öğrencileri oluşturmuştur. Evrenin tamamına ulaşıldığından örneklem alma yoluna gidilmemiştir. Veri toplama aracı olarak oluşturulan anket 22 anabilim dalına gönderilmiş, toplam 670 öğrenciden 498’ine ulaşılmıştır. Toplanan veriler SPSS programında işlenmiş ve bulgular kısmında kısa yorumuyla

birlikte tablolastırılmaya çalışılmıştır. Bulgular ışığında saptanan sonuçlara göre çözüm olabileceği düşünülen önerilere de yer verilmiştir.

3. BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde anket sonucunda elde edilen veriler tablolastırılarak okuyucunun da görüşüne açık olacak şekilde yorumlanmaya çalışılmıştır.

Tablo 1 Müzik Öğretmenliğine Yönelmede Cinsiyet Faktörü

	N	%
kız	319	64,1
erkek	179	35,9
Toplam	498	100,0

Müzik öğretmenliğine yönelmede cinsiyet faktörünün etkisinin arandığı tablo 1’e göre mesleğe yönelmede “erkek” öğrencilerin %35,9’luk oranına göre “kız” öğrenciler yaklaşık iki katı oran olan 64,1 ile daha çok müzik öğretmenliğine yönelen bir görünüm çizmektedirler.

Tablo 2 Müzik Öğretmenliğini Seçen Öğrencilerin Mezun Olduğu Lise Türü

	N	%
Genel lise	125	25,1
Anadolu lisesi	12	2,4
Meslek lisesi	17	3,4
AGSL	339	68,1
Açık Öğrt. lisesi	5	1,0
Toplam	498	100,0

Müzik öğretmeliğini seçen öğrencilerin mezun olduğu liselere göre dağılımları izlendiğinde en yüksek oran olan %68,1 ile “AGSL” mezunları görülürken yoğunluğun gözlendiği ikinci en yüksek tür olarak ta %25,1 ile “Genel Lise” mezunları öne çıkmaktadır. Buna göre mesleğe yönelmede lise mezuniyet türünün oldukça etkili bir rolü olduğu yorumuna varılabilir.

Tablo 3 Müzik Öğretmenliğini Seçen Öğrencilerin Aile Gelir Düzeyleri

	N	%
399 YTL ve altı	23	4,6
400-599 YTL	71	14,3
600-999 YTL	156	31,3
1000-1499 YTL	126	25,3
1500-1999 YTL	75	15,1
2000 YTL ve üstü	47	9,4
Toplam	498	100,0

Müzik Öğretmenliğine yönelen öğrencilerin ailelerine dönük gelir düzeyinin araştırıldığı Tablo 3’e göre en yüksek oran olan %31,3 ile “600-999 YTL” aralığı izlenirken, %25,3 ile de “1000-1499 YTL” aralığının öne çıktığı takip

edilmektedir. Bu mesleğe yönelen öğrenci grubunun genel olarak orta gelire sahip ailelerden geldiği izlenimi edinilmektedir.

Tablo 4 Müzik Öğretmenliğini Seçen Öğrencilerin Aile ve Çevrelerinde Mesleği Müzikle İlgili Kişilerin Durumu

	N	%
evet	253	50,8
hayır	245	49,2
Toplam	498	100,0

Müzik öğretmenliğine yönelmiş öğrencilere mesleği müzikle ilgili yakınlarının olup olmadığının sorulduğu tablo 4’e göre yakın oranlar olan %50,5 ile “evet”, %49,2 ile “hayır” yanıtı gözlenmektedir.

Tablo 5 Mesleği Müzikle İlgili Kişilerle Olan İlişki Düzeyi

	N	%
anne-baba	40	8,0
Kardeşlerden biri	45	9,0
1. derece akraba	84	16,9
yakın çevre	84	16,9
Mesleği müzikle ilgili yakını olmayanlar	245	49,2
Toplam	498	100,0

Tablo 4’e göre evet yanıtını işaretleyen 253 kişiye mesleği müzikle ilgili yakını ile olan ilişkinin sorulduğu tablo 5’e göre bu kişilerin %16,9 oranıyla “1. derece akraba”, yine aynı oranla “yakın çevreden” ve % 9 ile “kardeşlerden biri”, % 8 ile de “anne-babadan” biri olduğu belirlenmiştir.

Tablo 6 Mesleği Müzikle İlgili Kişilerin Çalıştığı Kurumlar

	N	%
MEB öğretmen	134	26,9
Senfoni Ork.	12	2,4
Çok sesli koro	2	,4
Opera Ork-korusu	2	,4
Eğlence sektörü	55	11,0
Akademik Ortamda	47	9,4
Çalgı yapımcısı	1	,2
Mesleği müzikle ilgili yakını olmayanlar	245	49,2
Toplam	498	100,0

Yine tablo 4 ve 5 ile ilgili olarak mesleği müzikle ilgili yakınlarının çalıştığı kurumlara dönük sorulan soruya göre % 26,9 oranında “MEB’da öğretmen”

% 11 ile “eğlence sektöründe” çalıştıkları ve sırasıyla diğer seçeneklerin dağıldığı tablodan izlenmektedir. Tabloya göre müzik öğretmenliğe yönelmede ebeveynlerin öğretmen olmasının etkili olduğu yorumuna varılabilir.

Tablo 7 Müzik Öğretmenliğini Seçen Öğrencilerin Aile Ortamında Müzik Dinleme Düzeyi

	N	%
çok iyi	187	37,6
iyi	186	37,3
orta	108	21,7
kötü	12	2,4
çok kötü	5	1,0
Toplam	498	100,0

Tablo 7’ye göre müzik öğretmenliğine yönelmiş öğrenciler aile ortamında müzik dinleme düzeyini %37,6 ile “çok iyi”, %36,3 ile “iyi” şeklinde ifade etmektedirler. Bunu %21,7 ile “orta” seçeneği takip ederken diğer seçenekler de tablodan gözlemlendiği gibi şekillenmiştir. Bu bağlamda müzik öğretmenliğe yönelen öğrencilerin ailede iyi düzeyde müzik dinlenmesinden etkilendikleri görüşü öne çıkmaktadır.

Tablo 8 Müzik Öğretmenliğini Seçen Öğrencilerin Aile Ortamında Dinlenen Müzik Türü

	N	%
Pop müzik	172	34,5
GTSM	84	16,9
Klasik müzik	33	6,6
GTHM	209	42,0
Toplam	498	100,0

Tablo’da da takip edileceği gibi müzik öğretmenliğine yönelmiş öğrencilerin aile ortamında dinlenen müzik türü % 42 ile “Geleneksel Türk Halk Müziği”, %34,5 ile “Pop Müzik” ve sırasıyla “Geleneksel Türk Sanat Müziği” (%16,9), %6,6 ile de “Klasik Müzik” olduğu izlenmektedir.

Tablo 9 Müzik Öğretmenliğini Seçen Öğrencilerin Aile Ortamında Amatör Düzeyde Çalgı Çalan Bireylerin Bulunma Durumları

	N	%
evet	255	51,2
hayır	243	48,8
Toplam	498	100,0

Müzik öğretmenliğini seçmiş öğrencilerin aile ortamında amatör olarak çalgı çalan bireylerin olup olmadığı konusunun araştırıldığı tablo 9’a göre % 51,2 ile “var”, %48,8 “yok” seçeneklerinin yapılandığını söylemek mümkündür.

Tablo 10 Aile Ortamında Var olan Amatör Düzeyde Çalgı Çalan Bireylerin İlgilendiği Müzik Türü

	N	%
Klasik müzik	55	11,0
GTSM	32	6,4
Pop müzik	49	9,8
GTHM	119	23,9
Çalgı çalan yok	243	48,8
Toplam	498	100,0

Tablo 9’da aile ortamında amatör düzeyde çalgı çaldığı ifade edilen 255 kişinin hangi müzik türü ile ilgilendiğinin araştırıldığı tablo 10’a göre %23,9 ile “Geleneksel Türk Halk Müziği”, %11 ile “Klasik Müzik” seçenekleri işaretlenirken daha az oranlarla da “Pop Müzik” (%9,8) “Geleneksel Türk Sanat Müziği” (%6,8) olarak takip edilmektedir.

Tablo 11 Müzik Öğretmenliğini Seçen Öğrencilerin Eğitim Süreçlerinde Müzik Öğretmeni İle Karşılaşma Durumu

	N	%
ilköğretim 1. kademe	225	45,2
ilköğretim 2. kademe	208	41,8
lise	29	5,8
AGSL	31	6,2
hiç	5	1,0
Toplam	498	100,0

Müzik öğretmenliğine yönelmiş öğrencilerin % 45,2’si müzik öğretmeni ile ilk kez “İlköğretim 1. kademe” karşılaştıklarını ifade ederken %41,8’i “İlköğretim 2. kademe” olarak belirtmişlerdir. Genel Lise ve AGSL’de ilk defa müzik öğretmeni ile karşılaştıklarını ifade eden gruplarda benzer oranlar şeklinde tablodan izlenebilir. Bu duruma göre ilköğretim düzeyinde müzik öğretmeni ile karşılaşmanın mesleğe yönelmede olumlu etkisinin önemi göz önüne çıkmaktadır.

Tablo 12 Müzik Öğretmenlerinin Mesleğe Yönelmedeki Etki Durumları

	N	%
üst düzeyde	172	34,5
orta düzeyde	228	45,8
yok	93	18,7
müzik öğretmeni ile karşılaşmayanlar	5	1,0
Toplam	498	100,0

Müzik öğretmenliğini seçen öğrencilere lisans öncesi eğitimleri sırasında karşılaştıkları müzik öğretmenlerinin mesleğe yönelmedeki etkileri

sorulduğunda % 45,8 oranında “orta düzeyde”, %34,5 oranında “üst düzeyde” yanıtlarını vermişlerdir. %18,7 ile de “yok” yanıtı dikkat çekici olarak görünmektedir.

Tablo 13 Müzik Öğretmenliğini Seçen Öğrencilerin Mesleğin Ekonomik Boyutundan Etkilenme Durumu

	N	%
üst düzeyde	31	6,2
orta düzeyde	229	46,0
hiç	238	47,8
Toplam	498	100,0

Mesleğe yönelmede mesleğin sağladığı ekonomik boyutun etkisinin araştırıldığı tablo 13’e göre öğrencilerin % 47,8’i “hiç” etkisinin olmadığını, %46’sı ise “orta düzeyde” etkisi olduğunu ifade etmektedirler. Bu sonuç öğrencilerin mesleğe yönelmede ekonomik kaygıları çok önemsemediklerini ortaya çıkaran bir tablo çizmektedir.

Tablo 14 Müzik Öğretmenliğini Seçen Öğrencilerin Mesleğe Yönelmelerinde Yeteneklerinden Etkilenme Durumları

	N	%
üst düzeyde	390	78,3
orta düzeyde	104	20,9
hiç	4	,8
Toplam	498	100,0

Müzik öğretmenliğini seçen öğrencilerin mesleğe yönelmede müzik yeteneklerinin varlığından etkilenme durumlarına dönük tablo 14’e göre öğrencilerin %78,3’ü “üst düzeyde” ifadesini seçerken %20,9’u “orta düzeyde” seçeneğinde yoğunlaşmışlardır. Buna göre müziğe olan yetenekleri mesleğe yönelmede öğrencileri oldukça üst seviyede yüreklendirmektedir denebilir.

Tablo 15 Müzik Öğretmenliğini Seçen Öğrencilerin Mesleğe Yönelmelerinde Öğretmenlik Mesleğine Duydukları İlginin Etkisi

	N	%
üst düzeyde	197	39,6
orta düzeyde	178	35,7
az	83	16,7
hiç	40	8,0
Toplam	498	100,0

Tablo 15’e göre öğrenciler %39,6 oranında öğretmenlik mesleğini “üst düzeyde” ilgi duydukları için seçtiklerini ifade ederken, %35,7’si “orta düzeyde” ilgi duydukları için yöneldiklerini belirtmişlerdir. Yine % 16,7 oranında “az” seçeneğinde de yığılma olduğu izlenebilir.

Tablo 16 Müzik Öğretmenliği Seçen Öğrencilerin Lisans Eğitimi İçin Diğer Müzik Eğitimi Kurumlarını Tercih Etme Durumları

	N	%
evet	78	15,7
hayır	420	84,3
Toplam	498	100,0

Müzik öğretmenliğini seçmiş öğrencilerde lisans programına girişte başka müzik eğitimi kurumlarına sınava girip girmediklerinin araştırıldığı tablo 16’ye göre yalnızca %15,7’sinin müzik öğretmenliği programı dışındaki programlara girmeyi denediği izlenmektedir. Bu değerler okuyucuya öğrencilerde meslek seçimi konusunda bilinç düzeyi oluşmuş fikrini verebilir.

Tablo 17 Lisans Eğitimi İçin Diğer Müzik Eğitimi Kurumlarını Tercih Eden Öğrencilerin Okul Türlerine Göre Dağılım Durumları

	N	%
Türk Müziği Konservatuvarı	17	3,4
Batı Müziği Konservatuvarı	30	6,0
Güzel Sanatlar Fakültesi	31	6,2
Öğretmenlik dışındaki kurumlara yönelmeyenler	420	84,3
Toplam	498	100,0

Lisans eğitimi için öğretmenlik dışında müzik eğitimi kurumları tercih eden 78 öğrencinin dağılımı % 6,2 ile “Güzel Sanatlar Fakülteleri”, % 6 ile “Batı Müziği Konservatuvarları”, %3,4 ile “Türk Müziği Konservatuvarları” olmuştur.

Tablo 18 Müzik Öğretmenliği Seçen Öğrencilerin Sınava Girdikleri Diğer Müzik Eğitimi Kurumlarını Tercih Etmeme Nedenleri

	N	%
kazanamadım	34	6,8
ekonomik nedenlerle gidemedim	5	1,0
iş imkanlarını düşünüp vazgeçtim	34	6,8
aile baskısıyla gidemedim	5	1,0
Öğretmenlik dışındaki kurumlara yönelmeyenler	420	84,3
Toplam	498	100,0

Yine tablo 17’ye göre diğer müzik eğitimi kurumlarında sınava giren öğrencilerin bu kurumlara gitmemelerinin nedenlerinin araştırıldığı tablo 18’a

göre; % 6,8’i “kazanamadım” yine aynı oranla “iş imkanlarını düşünüp vazgeçtim” açıklamalarında bulunmuşlardır. Kalan seçenekler de % 1 oranıyla temsil edilmişlerdir.

Tablo 19 Müzik Öğretmenliğine Yönelmede Öğrencilerin Müziğe Olan Sevgilerinin Etkisi

	N	%
çok	433	86,9
orta	49	9,8
az	9	1,8
hiç	7	1,4
Toplam	498	100,0

Tablo 19’a göre öğrenciler mesleğe yönelmede müziğe karşı duydukları sevginin etkisini % 86,9 ile “çok” şeklinde diğer seçeneklere göre oldukça farklı bir oran olarak ortaya koymuşlardır. Genel olarak bu mesleğe yönelmede bilinç düzeyinin oldukça üst düzeyde olduğu görüşü ön plana çıkmaktadır.

Tablo 20 Müzik Öğretmenliğini Seçen Öğrencilerin Tercihlerinde Lise Öğrenimlerindeki Rehberlik Hizmetlerinin Etkisi

	N	%
çok	69	13,9
orta	101	20,3
az	91	18,3
hiç	237	47,6
Toplam	498	100,0

Mesleğe yönelmede lise öğrenimlerindeki rehberlik hizmetlerinin etkisi sorulduğunda öğrenciler % 47,6 ile “hiç” derken, yaklaşık oranlarla %20,3 “orta”, %18,3 “az” şeklinde ifade etmişlerdir. Öğrencilerin yönelmelerinde rehberlik hizmetlerinden yeteri kadar yararlanmadıkları söylenebilir.

Tablo 21 Müzik Öğretmenliği Seçen Öğrencilerde Mesleğe Yönelmede En Önemli Etkenin Belirlenme Durumu

	N	%
aile	37	7,4
arkadaş	11	2,2
müzik sevgisi	384	77,1
öğretmenlik sevgisi	41	8,2
boşta kalmamak	25	5,0
Toplam	498	100,0

Mesleğe yönelmede en önemli neden olarak öğrenciler % 77,1 ile “müzik sevgisini” gösterirken, diğer seçenekler olan “öğretmenlik sevgisi” % 8,2, “aile” % 7,4 olarak açıklanmıştır. Bu oranlara göre öğrenciler meslek

seçiminde alana duydukları ilgiyi daha önceki sorularla da tutarlı olacak bir şekilde ifade eder bir görünüm çizmişlerdir.

Tablo 22 Müzik Öğretmenliğini Seçen Öğrencilerin Müzik Eğitimi Almadan Önce Dinledikleri Müzik Türü

	N	%
pop müzik	239	48,0
GTHM	123	24,7
GTSM	33	6,6
Klasik müzik	103	20,7
Toplam	498	100,0

Müzik öğretmenliğini seçmiş öğrencilerin müzik eğitimine başlamadan önce dinledikleri müzik türleri konusunda ise yığılma %48 ile “pop müzik”, % 24,7 “Geleneksel Türk Halk Müziği” ve yaklaşık oran olan % 20,7 ile de “Klasik Müzik” şeklinde izlenmektedir.

Tablo 23 Müzik Öğretmenliğini Seçen Öğrencilerin Diğer Bilim Dallarına Olan İlgisi Durumları

	N	%
fen bilimleri	32	6,4
sosyal bilimler	95	19,1
eğitim bilimleri	81	16,3
sağlık bilimleri	29	5,8
sanatın diğer alanları	261	52,4
Toplam	498	100,0

Öğrencilere müzik öğretmenliğine yönelmemiş olsanız hangi alanları tercih ederiniz sorusu yöneltildiğinde ise tercihlerin % 52,4 ile “sanatın diğer alanları”, % 19,1 ile “sosyal bilimler” ve yaklaşık oran olan %16,3 ile “eğitim bilimleri”ne yapıldığı tablodan da izlenmektedir.

Tablo 24 Müzik Öğretmenliğini Seçen Öğrencilerin Mesleğe Yönelmedeki Temel Amaçlarının Belirlenmesi

	N	%
müzik öğrt. olmak	197	39,6
sanatçı olmak	42	8,4
eğlence sektöründe çalışmak	17	3,4
akademik alanda yükselmek	242	48,6
Toplam	498	100,0

Mesleğe yönelmedeki temel amaç belirtmede ise öğrenciler %48,6 ile “akademik ortamda yükselmek”, %39,6 ile “müzik öğretmeni olmak” tercihlerinde yığılma göstermişlerdir.

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bulgular ve yorum kısmında tablolaştırılan verilerden elde edilen bulgulara göre saptanan sonuçlar ve bunlara ilişkin olarak geliştirilen öneriler aşağıda açıklanmaya çalışılmıştır. Öneriler mesleğe yönelecek öğrenci gruplarına ve ilgili görülen kişi ve kurumlara yönelik yapılandırılmıştır.

Müzik öğretmenliğini seçen kız ve erkek öğrenciler arasında önemli bir fark tespit edilmiş ve yoğunlukla kız öğrenciler tarafından tercih edilen bir meslek grubu olduğu saptanmıştır (*tab.1*). Mezun olunan lise türü bakımından da büyük bir farkla AGSL mezunlarının yöneldiği, ikinci tür olarak ta genel lise çıkışlılar tarafından tercih edildiği gözlemlenmiştir (*tab.2*). Bu bağlamda müzik öğretmeni olmak isteyen gençlere öncelikle lise eğitiminde AGSL’lerini tercih etmeleri önerilmektedir.

Mesleğe yönelmiş öğrencilerin genellikle orta gelirli ailelerden geldikleri saptanmıştır (*tab.3*). Bu bağlamda ekonomik açıdan okunması güç bir bölüm olarak tanınan bu bölümlere orta gelirli aile ortamından da öğrencilerin çekinmeden gelebileceği söylenebilir. *Tablo 4 ve 5’e* göre mesleğe yönelmiş öğrenci ailelerinin yarısının yakın çevresinde mesleği müzikle ilgili kişiler tespit edilmiş ve bunların daha çok 1. derece akraba ve yakın çevreden kişiler olduğu anlaşılmıştır. Diğer yarıyı teşkil eden öğrencilerin aile ve çevrelerinde böyle kişiler olmadığı düşünülürse ailesinde müzikle ilgili bireylerin olmadığı öğrencilerinde müzik öğretmenliği mesleğine yönelebilecekleri önerilmektedir.

Yakın çevresinde mesleği müzikle ilgili bireyler olan öğrenci grubunun yakınlarının daha çok MEB’nda öğretmen oldukları tespit edilmiştir. Bu bağlamda öğrencilerin mesleğe yönelmede aynı meslek grubundan olan bireyleri model aldıkları söylenebilir (*tab.6*). Yine mesleğe yönelmiş öğrenci ailelerinde müzik dinleme alışkanlığının genel olarak “çok iyi” ve “iyi” şeklinde ifade edilmiş olması nedeniyle aile ortamında iyi derecede müzik dinleniyor olmasının müzik öğretmenliğini seçmede etkin rolü olduğu düşüncesiyle müzik dinleme alışkanlıklarını değiştirme ve geliştirme konusunda gayret içinde olmaları önerilmektedir (*tab.7*).

Aynı öğrenci grubu yaklaşık yarı yarıya bir oranla aile ortamında amatör olarak çalgı çalanların olduğunu söylemiştir (*tab.9*). Çalgı çalan bu grubun ilgilendiği tür olarak ta Geleneksel Halk Müziği öne çıkmıştır (*tab.10*). Saptanan bu sonuca göre ailelere müzik öğretmenliğine yönelme olasılığı olan çocuklarına model olması bağlamında amatör olarak müzikle ilgilenmeleri önerilmektedir.

Mesleğe yönelmiş öğrenci grubunun % 87’lik kısmının müzik öğretmeni ile ilk olarak ilköğretim 1 ve 2. kademe karşılaşmalarının müzik öğretmenliğine yönelmede etkin bir rolü olduğu söylenebilir. (*tab.11*). Yine bu müzik öğretmeni grubunun öğrencilere yönlendirme konusunda önemli destek oldukları da saptanmıştır (*tab.12*).

Tablo 13’e göre mesleğin sağladığı ekonomik şartlardan grubun büyük bir kısmı “hiç” ya da “orta düzeyde” etkilendiğini ifade ederek bu anlamda mesleği seçmede bilinç düzeylerinin yüksek olduğunu ortaya

koymuşlardır. Yine öğrenciler alana yönelmede müzik yeteneklerinin varlığından çok etkilendiklerini ifade etmişlerdir. (tab.14). Buna bağlı olarak müzik öğretmenliğini seçmeyi düşünen öğrencilere alanın gerektirdiği müziksel yetenek düzeylerini doğru tanımları ya da tanıma için doğru kişi ve adreslere yönelmeleri tavsiye edilmektedir. Yeteneklerinin varlığından etkilenme yanında öğrenciler *tablo 15'te* öğrencilerin büyük bir kısmı öğretmenlik mesleğine duydukları ilgiden etkilendiklerini açıklamışlardır. Bu durum öğrencilerin mesleğe yönelmede bilinç düzeylerinin oldukça yüksek olduğunu ortaya koymaktadır. Mesleğe yönelecek öğrencilerinde bu bölümleri her iki açıdan düşünceleri ve görüşlerini bu doğrultuda yapılandırmaları önerilmektedir.

Müzik öğretmenliğine yönelmiş öğrencilerin büyük bir dilimi lisans eğitimi tercihi yaparken diğer müzik eğitimi kurumlarına girmeyi tercih etmemişlerdir (tab.16). Diğer kurumları tercih eden %15,7'lik dilime giren öğrenciler de benzer oranlarla 1. sırada Güzel Sanatlar Fakültelerine, 2. sırada da Türk Müziği Devlet Konservatuar'larına yönelmişlerdir (Tab.17). Yine bu %15,7'lik dilimle temsil edilen öğrenci grubunun bu kararlarından vazgeçip müzik öğretmeni yetiştiren bir kuruma yönelme nedenleri bakımından öne çıkan tercihler kazanamamak ve iş imkanları düşünüp vazgeçmek nedeniyle olmuştur (Tab.18).

Tablo 19'a göre öğrencilerin müziğe olan sevgilerinin mesleğe yönelmede önemli etkisi olduğu görülmüştür. Müzik öğretmenliğini seçmeyi düşünen öğrencilere bu duygularını iyi tahlil etmeleri ve meslek seçimlerini bu doğrultuda oluşturmaları önerilmektedir. Öğrencilere mesleğe yönelmede lise süreçlerinde yeterli rehberlik hizmeti verilmediğinin anlaşıldığı *tablo 20'ye* göre bu kurumlara (MEB'e) rehberlik hizmetlerini gözden geçirmeleri ve gerekli değişim ve gelişimleri gerçekleştirmeleri tavsiye edilmektedir.

Mesleğe yönelme konusunda en önemli etken olarak öğrenciler büyük oranda müzik sevgisini göstermişlerdir (Tab.21). Bu bağlamda müzik öğretmenliğine ilgi duyan öğrencilere alana duydukları ilgi seviyelerini belirlemelerinin önemi bir kez daha hatırlatılabilir. Öğrenciler müzik eğitimi almadan önce büyük bir oranla dinledikleri müzik türü olarak pop müziği işaret etmişlerdir (Tab.22).

Tablo 23'te ise öğrenciler müzik öğretmenliğini seçmemiş olsalar yoğunlukla sanatın diğer alanlarına yönelebileceklerini ifade etmektedirler. Daha az oranlarla 2 ve 3. tercihleri ise sosyal bilimler ve eğitim bilimleri alanları olmuştur. Bu saptananlar ışığında alana ilgi duyan öğrencilere sanat, sosyal ve eğitim alanlarına olan ilgilerini sınamaları ve kararlarını bu yönde gözden geçirmeleri tavsiye edilmektedir. Mesleğe yönelmede temel amaç olarak büyük bir öğrenci grubu akademik alanda yükselmek ve öğretmen olmayı işaret etmektedirler (Tab.24). Bu da öğrencilerin mesleğe yönelirken temel amaçları belirlemelerinin önemine dikkat çekmektedir. Bu konuda yüksek bilince sahip öğrencilerin mesleklerinde daha başarılı olacakları tartışmasız bir konu olarak öne çıkmaktadır.

KAYNAKÇA

- KAYA, Y. K. (1984). **İnsan Yetiştirme Düzenimiz: Politika-Eğitim-Kalkınma**. Hacettepe Üniversitesi Sosyal ve İdari Bilimler Döner Sermaye İşletmesi, S:70, Ankara.
- SAY, A. (1998). **Türkiye’nin Müzik Atlası**. Müzik Ansiklopedisi Yayınları, S:227, İstanbul.
- SAY, A. (2001). **Müzik Öğretimi**. Müzik Ansiklopedisi Yayınları, S: 121, Ankara.
- UÇAN, A. (1996). **Gazi Yüksek Öğretmen Okulu Müzik Bölümü Alanı Birinci Yıl Programının Değerlendirilmesi**. Müzik Eğitimi Yayınları, S:2 ,Ankara.